

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

w sprawie **S. M., R. K., I. S.**
uniewinnionych z art. 258 § 1 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 27 kwietnia 2022 r., w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
kasacji, wniesionej przez prokuratora
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 10 maja 2021 r., sygn. akt II AKa (...)
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w P.
z dnia 30 grudnia 2019 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz R. K. i S. M. kwoty po 4800 (cztery tysiące osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego przed Sądem Najwyższym;
3. obciążyć Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

S. M., R. K., I. S. zostali oskarżeni m. in. o to, że w nieustalonym czasie, jednak nie później niż do dnia 2 października 2017 r., w miejscowości M., gmina S., powiat P. brali udział w zorganizowanej grupie przestępczej, kierowanej przez A. M., mającej na celu popełnianie przestępstw skarbowych, polegających na produkcji,

celem dalszej dystrybucji oraz przechowywaniu wyrobów tytoniowych bez znaków skarbowych akcyzy, tj. o czyn z art. 258 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w P., sygn. akt II K (...), uniewinnił oskarżonych od popełnienia zarzucanego czynu z art. 258 § 1 k.k.

Nadto Sąd Okręgowy w P. uznał w punkcie XIV wyroku oskarżonych S. M. - w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie X, R. K. w punkcie XIV i I. S. - w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie XVIII R. K. i I. S. za winnych popełnienia przestępstwa kwalifikowanego z artykułu 12 a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 marca 2001 roku o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytwarzaniu wyrobów tytoniowych w związku z artykułem 12 kodeksu karnego i za to na podstawie artykułu 12 a ust. 2 ww. ustawy w związku z artykułem 64 § 2 k.k. w związku z artykułem 65 § 1 k.k. wymierzył im karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz przy zastosowaniu artykułu 8 § 1 k.k.s, uznał oskarżonych za winnych przestępstwa skarbowego kwalifikowanego z artykułu 69 § 1 k.k.s. w związku z artykułem 6 § 2 k.k.s. i za to na podstawie artykułu 69 § 1 k.k.s. w związku z artykułem 38 § 1 punkt 2 k.k.s. wymierzył oskarżonemu karę 150 stawek dziennych grzywny po przyjęciu, iż jedna stawka dzienna wynosi 80 złotych. Następnie Sąd orzekł na podstawie artykułu 8 § 2 i 3 k.k.s., że wykonaniu podlegają kary po 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy w P. uznał w punkcie XV wyroku oskarżonych S. M. - w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie XI, R. K. - w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie XV i I. S. w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie XIX za winnych popełnienia przestępstwa skarbowego kwalifikowanego z artykułu 54 § 1 k.k.s. w związku z artykułem 37 § 1 punkt 1 k.k.s. i za to na podstawie artykułu 54 § 1 k.k.s. w związku z artykułem 38 § 2 punkt 1 k.k.s. wymierzył im kary po 1 roku pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych grzywny po przyjęciu, iż jedna stawka dzienna wynosi 80 złotych.

Ponadto Sąd Okręgowy w P. uznał w punkcie XVI wyroku oskarżonych S. M. - w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie XII, R. K.- w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie XV i I. S. - w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie XIX, za winnych popełnienia przestępstwa kwalifikowanego z artykułu 12 punkt 8 ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych i za to na podstawie ww. przepisu wymierzył im kary

grzywny w wysokości po 5.000 złotych.

Nadto na podstawie artykułu 39 § 2 k.k.s. w związku z artykułem 39 § 1 k.k.s., artykułem 85 § 1 i 2 k.k., artykułem 86 § 2 a k.k. w związku z artykułem 20 § 2 kodeksu karnego skarbowego Sąd Okręgowy w P. za przestępstwa i przestępstwo skarbowe wymierzył oskarżonym kary łączne po 1 roku pozbawienia wolności i po 10.000 złotych grzywny.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez prokuratora Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 10 maja 2021 r., sygn. akt II AKa (...), utrzymał zaskarżony wyrok uniewinniający od popełnienia czynu z art. 258 § 1 k.k. w mocy. W odniesieniu do oskarżonych S. M., R. K., I. S. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w P. w zakresie orzeczenia o karach łącznych pozbawienia wolności i grzywny oraz przyjął, że czyny przypisane oskarżonym w punktach XIV i XVI wyroku stanowią jeden czyn ciągły. Nadto uznał, że czyny przypisane wyżej wymienionym oskarżonym w punktach XIV i XV wyroku stanowią jedno przestępstwo skarbowe wyczerpujące dyspozycję art. 54 § 1 k.k.s. i art. 69 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s., art. 6 § 2 k.k.s. i art. 37 § 1 pkt 1 k.k.s.

Kasację od tego orzeczenia wniósł prokurator Prokuratury Krajowej w G. zaskarżając wyrok w części na niekorzyść oskarżonych S. M., R. K., I. S. to jest punkt 9 wyroku, w zakresie rozstrzygnięcia o utrzymaniu w mocy punktu XIII wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 30 grudnia 2019 r. sygn. II K (...) to jest uniewinnienia oskarżonych S. M., R. K., I. S. od popełnienia czynów z art. 258 § 1 k.k. zarzuconych im odpowiednio w punktach IX, XIII i XVII aktu oskarżenia, a w konsekwencji:

- punkt 7 wyroku - w zakresie braku przypisania oskarżonym S. M., R. K., I. S. popełnienia przypisanych czynów w ramach zorganizowanej grupy przestępczej,
- punkt 8 wyroku,
- punkt 10 wyroku w zakresie oskarżonych S. M., R. K., I. S..

Prokurator zarzucił wyrokowi rażącą obrazę przepisów postępowania mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegającą na naruszeniu art. 433 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. poprzez ogólnikowe i powierzchowne odniesienie się przez Sąd odwoławczy do zarzutów podniesionych przez oskarżyciela publicznego w

punkcie II apelacji dotyczącym zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych skutkującą nierozpoznanie sprawy w granicach zaskarżenia wynikającą z podniesionych zarzutów, a w szczególności pominięcia w procesie wnioskowania w tym przedmiocie elementów wymienionych w apelacji prokuratora, w postaci okoliczności:

- akceptowania przez oskarżonych S. M., R. K., I. S. celów zorganizowanej grupy przestępczej poprzez wyrażenie zgody na przyjazd do Rzeczypospolitej Polskiej i udziału w produkcji oraz składowaniu wyrobów tytoniowych,
- powodu przyjazdu oskarżonych do Rzeczypospolitej Polskiej, jakim była chęć zarobku przy produkcji nielegalnych wyrobów tytoniowych,
- świadomości oskarżonych o działaniu innych osób w zorganizowanej grupie przestępczej,
- wkładu oskarżonych w postaci ich pracy najemnej, bez którego nie byłoby możliwym wytworzenie wyrobów tytoniowych,
- braku ujawnienia okoliczności wskazujących na doprowadzenie oskarżonych przymusem do przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej oraz popełniania przypisanych im wyrokiem przestępstw karnoskarbowych, stanowiących elementy konkludentnego przystąpienia do tej grupy, a w konsekwencji prowadzącą do naruszenia obowiązku uzasadnienia z jakiego powodu zarzuty i wnioski apelacji Sąd *ad quem* uznał za niezasadne, przez co dokonana kontrola odwoławcza nie miała charakteru rzeczywistego i całościowego, ani nie była rzetelna.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wniósł o uchylenie w części wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 10 maja 2021 r., sygn. II AKa (...) - to jest punktu 7 w całości, punktu 9 w części utrzymującej w mocy punkt XIII wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 30 grudnia 2019 r., sygn. II K (...), to jest uniewinnienia oskarżonych S. M., R. K., I. S. od popełnienia czynów z art. 258 § 1 k.k. zarzuconych im odpowiednio w punktach IX, XIII i XVII aktu oskarżenia, punktu 8 wyroku w całości i punktu 10 wyroku w części w zakresie oskarżonych S. M., R. K., I. S. oraz o uchylenie w części wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 30 grudnia 2019 r. - w całości w zakresie oskarżonych S. M., R. K., I. S. to jest punktów XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII i XXII wyroku i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez prokuratora okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym.

Przypomnieć trzeba, że kasację, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, można zgodnie z treścią art. 523 § 1 k.p.k. skutecznie wnieść tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa i to tylko wtedy, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. W przedmiotowej sprawie brak jest takich przesłanek. Wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) nie jest bowiem dotknięty bezwzględными przyczynami odwoławczymi, ani też nie został wydany z rażącym naruszeniem prawa i to takim, że mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

Podkreślić należy, że tezy stawiane przez autora kasacji w podstawowym zakresie wywodów nadzwyczajnego środka zaskarżenia stanowią proste powtórzenie zarzutów apelacyjnych - bez jednoczesnego skutecznego wykazania, że ich rozważenie przez Sąd odwoławczy nastąpiło z naruszeniem dyrektyw wynikających z art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Nawet bowiem tam, gdzie skarżący powołuje się na te ostatnie normy procesowe stwierdzić trzeba, że przedstawiona argumentacja nie przekonuje o zasadności tezy, iż kontrola instancyjna nie spełniła wymogów wynikających z wymienionych unormowań. Przypomnieć trzeba, że w zwykłym środku odwoławczym skarżący kwestionował w pierwszym rzędzie stopień uwzględnienia materiału dowodowego i jego ocenę oraz wywodził, że wady w procedowaniu Sądu I instancji doprowadziły do błędnych ustaleń faktycznych i niezasadnego uniewinnienia oskarżonych od zarzutu z art. 258 § 1 k.k.

Sąd Apelacyjny w pisemnych motywach wyroku odniósł się do tych zagadnień i powołał argumenty, jakie - w jego przekonaniu - doprowadziły do wniosku, że stanowisko wyrażone w wyroku Sądu I instancji zasługiwało na aprobatę. Nie można powiedzieć, że ten pogląd nie został odpowiednio uzasadniony. Sąd odwoławczy odnosząc się do zarzutów tego rodzaju nie jest bowiem zobligowany do ponownego prowadzenia analizy całego materiału dowodowego i dokonywania na nowo jego oceny. Jeżeli bowiem Sąd II instancji aprobuje stanowisko Sądu *meriti* w tym względzie, to przywołanie w motywach tych

okoliczności, faktów i dowodów, które przemawiały za trafnością decyzji o przyznaniu waloru wiarygodności jednym dowodom i odmówienie go innym, a w konsekwencji doprowadziły do ustaleń w przedmiocie winy i zakresu odpowiedzialności oskarżonych - spełnia wymagania wynikające z treści art. 457 § 3 k.p.k. Tak też postąpił Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie. Właśnie przez odwołanie się do zestawienia informacji pochodzących z różnych źródeł dowodowych przedstawił argumentację uzasadniającą przyjęcie niektórych spośród nich za podstawę ustaleń faktycznych. Jednocześnie, ustosunkował się też do twierdzeń autora zwykłego środka odwoławczego dotyczących wyboru i oceny źródeł będących podstawą tych ustaleń. Na etapie postępowania kasacyjnego nie jest akceptowalne ponowne kontestowanie tej oceny i prezentowanie po raz kolejny przekonania, że to dowodom wskazanym przez skarżącego należało dać wiarę. Jak wskazał Sąd odwoławczy skarżący zupełnie pomija aspekt funkcjonowania poszczególnych oskarżonych. Oskarżeni choć faktycznie pracowali przy produkcji papierosów, znali przywódcę grupy M. B. i wykonywali jego polecenia, nie osiągnęli w ramach wzajemnych relacji poziomu nakazującego uznać je, jako istniejące w ramach zorganizowanej grupy przestępczej. Skarżący przedstawia własną ocenę tych relacji jednak, jak zaznaczono, nie przywołuje faktów czy dowodów wskazujących, że oskarżeni uzgadniali z M. B. szczegóły planowanych przestępstw.

Szczególnego podkreślenia wymaga, że Sądy obu instancji wnikliwie - skrupulatnie oceniły realizację znamion strony podmiotowej czynów zarzucanych oskarżonym. Występek z art. 258 § 1 k.k. można popełnić tylko umyślnie, zatem świadomość istnienia grupy, o której mowa w tym przepisie jest niezbędnym warunkiem przypisania tego przestępstwa. Nie można należeć do grupy nie wiedząc, że ona istnieje. Nie wystarczy, że istnienia grupy i współdziałania z nią sprawca mógł i powinien się domyślać. Poza sporem jest, że uczestnicy zorganizowanej grupy nie muszą znać się osobiście i umawiać się wspólnie, muszą jednak posiadać świadomość działania w jej strukturze organizacyjnej. W tym miejscu, ponownie należy zwrócić uwagę na ustalenie, że M. B. nadzorował pracę oskarżonych, dbał aby nie poznali miejsca położenia hali, dostarczał im zakupy spożywcze i organizował kontakt z rodzinami. Stałe przebywanie na terenie posesji

oraz wykonywane tam zadania wskazują, że dostarczaniem materiałów do produkcji papierosów i ich dystrybucją, podziałem zysków, koordynowaniem procederu zajmowały się inne nieustalone osoby. Ustalenia te wskazują, że ośrodek decyzyjny grupy przestępczej znajdował się poza oskarżonymi. Zarówno Sąd Okręgowy, jak i Sąd Apelacyjny, wykazały w dostatecznym stopniu, iż oskarżeni nie wiedzieli o współdziałaniu M. B. z innymi osobami. Innymi słowy, nie zostało udowodnione, że oskarżeni wiedzieli, że są inne osoby zaangażowane w proceder produkcji i sprzedaży papierosów.

Podsumowując powyższe rozważania stwierdzić należy, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia o bardzo rygorystycznych uwarunkowaniach formalnych co do rodzaju i konstrukcji zarzutów kasacyjnych. W żadnym razie nie jest wystarczającym do uwzględnienia kasacji oparcie się przez jej autora na prezentacji własnych ocen materiału dowodowego i własnych wniosków z tych ocen płynących, bez wykazania uchybień - i to rażących - w procedowaniu bądź rozumowaniu sądu odwoławczego, które w dodatku mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2017 r., sygn. akt III KK 265/17, baza orzeczeń Supremus).

Implikacją przedstawionych powyżej rozważań Sądu Najwyższego musiało być orzeczenie na posiedzeniu o oddaleniu, jako oczywiście bezzasadnej, wniesionej w tej sprawie kasacji.

Kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne, w tym wynagrodzenia należnego dla obrońcy z wyboru oskarżonych na etapie postępowania przed Sądem Najwyższym, obciążono Skarb Państwa.